

POUTNÍ MÍSTA NA TRASE PRAMEN LABE – HRADEC KRÁLOVÉ

Smiřice

Kaple Zjevení Páně

Smiřická zámecká kaple Zjevení Páně je pokladem barokní architektury patřící do elitního souboru českých národních kulturních památek pro svoji unikátní architekturu v dynamickém barokním stylu a oltářní obraz malíře Petra Brandla s tématem Klanění Tří králů.

Zahájení stavby kaple je datováno k roku 1699. Krátce na to v roce 1700 byly práce přerušeny po tragické smrti vlastníků panství Jana Josefa a Marie Violanty ze Šternberku. Díky prastrýci Václavu Vojtěchu ze Šternberku, poručníku osiřelé jednorochní dcerky Marie Terezie Violanty, bylo ve stavbě kostela pokračováno a stavební práce dokončeny již roku 1711.

K jednododní barokní stavbě kaple přiléhá čtyřboká věž vysoká 49 metrů. Její vrchol je ozdoben osmicípou hvězdou, symbolem Šternberků. Ve věži je pak zavěšen zvon Egidius (sv. Jiljí) o hmotnosti 1400 kg, který zhotovil v roce 1519 kutnohorský zvonař Jakub Ptáček. Vedle kostela je umístěno sousoší sv. Jana Nepomuckého z doby kolem roku 1730, zhotovené pravděpodobně některým z žáků Matyáše Bernarda Brauna.

Autorství stavby nelze jednoznačně určit, je přisuzováno Kryštofu Dientzenhoferovi (1655-1722) nebo Janu Blažejí Santinimu (1677-1723). Ve stavbě jsou prvky typické pro oba slavné stavitele. Stavební plány a písemnosti ke stavbě se nedochovaly, Padly zřejmě za obět' některému z požárů, který postihl Smiřice. V posledních letech se však odborníci přiklánějí k variantě, že podobu kapli vtiskl Kryštof Dientzenhofer.

O stavbě kaple se dozvěděl i papež a pozval Marii Terezii Violantu do Říma, kde ji věnoval darem obraz madony na dřevěné desce. Marie Violanta nechala obraz madony v Benátkách vyzdobit perlami, zlatem a českými granáty. Smiřická madona pak byla přes 200 let vystavena v kapli nad oltářem. Dnes je zde k vidění její replika. Originál byl po restaurování umístěn do depozitáře.

Kaple má složitý konkávně-konvexně zprohýbaný půdorys mírně protáhlého osmiúhelníku. Je cenná nejen architektonicky, ale i díky ojedinělému, kompaktnímu, slohově jednotnému interiéru, který od její dostavby nedoznal větších změn. Úchvatný interiér kaple je jednotně barokní.

Fresková výzdoba pochází od Jana Jakuba Steinfelse ze Steinfelsu. Vyobrazuje biblické příběhy, které jsou tematicky vázány k prorockví o Kristově příchodu. V klenbě kaple jsou vyobrazeni Mojžíš a starozákonní proroci, v kápích a lunetách nad okny jsou Sibylly. V kupoli presbytáře je vyobrazeno Stvoření světa, nad oratoří, Bůh otec mezi Kristovými předky. Fresky na stěnách zobrazují Příchod tří králů a Heroda mezi zákoníky.

Autorem většiny maleb je Petr Brandl, který ztvárnil rovněž obraz hlavního oltáře Klanění tří králů, který patří mezi jeho nejkrásnější díla. Od tohoto malíře je v kapli také obraz, na kterém je zpodobněna hraběnka Marie Terezie Violanta. Jedná se o oltářní obraz sv. Blažeje, na kterém žehná dívce sv. Blažej. Oltářní obraz doplňují nadživotní sochy rodičů Panny Marie sv. Jáchyma a sv. Anny od F. J. Pacáka, žáka (Matyáše Bernarda Brauna), který je také autorem ostatních soch tvořících hlavní oltář.

Mnoho soch není vytesáno z kamene, ale pouze ztvárněno z naštukovaného dřeva. Rovněž sloupy nejsou z mramoru, ale směsi různých druhů sádry.

Další zajímavostí kaple jsou její varhany z 1763, které postavil kralický varhanář Kašpar Wenzel. V průběhu staletí prošly mnoha opravami, jejich novodobé znovuzrození proběhlo v roce 2008.

V roce 1971 byla kaple odsvěcena a mezi lety 1975 a 2004 několikrát restaurována. Je v majetku města Smiřice. Přístupná veřejnosti dle návštěvního řádu.

Kaple je díky své velkoleposti a skvělé akustice přímo stvořená pro pořádání koncertů a hudebních vystoupení. U jejích zrodu stál houslista Jaroslav Svěcený, významný český houslový virtuos.

Období velikonočních svátků tak zahajuje již několikaletou tradici „Svátků hudby“ ve Smiřicích.